

BUDAPEST FŐVÁROS
KORMÁNYHIVATALA

NÉPEGÉSZSÉGÜGYI SZAKIGAZGATÁSI SZERVE

RHK KFT. PAKS	
Érk.kelte: 2014. MÁJ 16	Érk.szám:
Ügyintéző:	
Iktatószám:	
Melléklet: <i>cselik</i>	Irattári tételszám:

Ügyiratszám: PER/102/01389-5/2014.
Ügyintéző: Dr. Polgár Attila
Dévényiné Dr. Farkas Adrienn
Telefon: +(36) 1 465-3846
E-mail: sugareu@kmr.antsz.hu

Tárgy: Egészségügyi bírság kiszabása
Melléklet: 2 db készpénz átutalási megbízás

HATÁROZAT

A **Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Nonprofit Kft-t** (a továbbiakban: RHK Kft, székhely: 2040 Budaörs, Puskás Tivadar u. 11.) a Radioaktív Hulladék Feldolgozó és Tároló telephelyén (a továbbiakban: RHFT, telephely: Püspökszilágy külterület 043/2 hrsz. és Kisnémedi külterület 0122/3 hrsz.) a radioaktív hulladékok feldolgozása során elkövetett szabálytalanságok miatt Budapest Főváros Kormányhivatala Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve (a továbbiakban: BFKH NSZSZ)

1.500.000 Ft (azaz egymillió ötszázezer forint) egészségügyi bírsággal sújtja.

A bírság összegét jelen döntés jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül a BFKH NSZSZ 10023002-00301253-00000000 számú számlájára átutalási megbízással, vagy a mellékelt készpénz átutalási megbízáson kell megfizetni. Az átutaláson, illetve a készpénz átutalási megbízáson fel kell tüntetni, hogy az összeg "egészségügyi bírság", valamint jelen határozat számát.

A bírság késedelmes megfizetése esetén a késedelmi pótlék mértéke a teljesítési határidő utolsó napját követő naptól, minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része.

Az egészségügyi bírság többszörös jogsértés esetén ismételten is kiszabható. Az egészségügyi bírság adók módjára behajtható.

Az eljárásban a tényállás tisztázása kapcsán **30.000,- Ft** azaz harmincezer forint egyéb eljárási költség merült fel. Ezen eljárási költséget a mellékelt készpénz átutalási megbízáson vagy átutalással kell befizetni a határozat jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül a BFKH NSZSZ 10023002-00301253-00000000 számú számlájára. Az átutaláson, illetve a készpénz átutalási megbízáson fel kell tüntetni, hogy az összeg "eljárási költség", valamint jelen határozat számát.

Tájékoztatom, hogy a határidőben meg nem fizetett egyéb eljárási költséget a késedelem minden napjára a jegybanki alapkamat kétszerese 365-öd részének megfelelő késedelmi pótlék terheli. Az egyéb eljárási költséget és pótlékát a BFKH NSZSZ hajtja be.

A határozatban foglaltak ellen a közléstől számított 15 napon belül az ÁNTSZ Országos Tisztifőorvosi Hivatal (a továbbiakban: ÁNTSZ OTH) Országos Tisztifőorvosához (a továbbiakban: országos tisztifőorvos, 1097 Budapest, Albert Flórián út 2-6.) címzett, de Hatóságomhoz benyújtandó fellebbezéssel lehet élni. A jogorvoslati eljárás illetéke a vitatott összeg minden 10.000 Ft-ja után 400 Ft,

azaz a teljes bírság összeg megkifogásolása esetén 60.000 Ft. Az illetéket a benyújtott fellebbezésen illetékbélyeggel kell megfizetni. A fellebbezés elektronikus úton is benyújtható az ügyfélkapun keresztül a www.magyarorszag.hu honlap segítségével.

INDOKOLÁS

A BFKH NSZSZ 2013. december 11-én ellenőrzést tartott az RHK Kft. RHFT üzemi épületében. Az ellenőrzésen felvett jegyzőkönyv értelmében 2013. július 29-én az Izotóp Intézet Kft-től négy db 200 l-es hordóban Am-241 izotóppal szennyezett hulladék került beszállításra az RHFT-be. 2013. december 2-án az RHFT-ben felbontották e hordókat és a bennük lévő hulladékot átválogatták, majd tömörítették. A munkát három fő végezte. A munkavégzés befejezése után végzett mérések egyrészt a dolgozók testfelszínén, másrészt a tömörítő-, a válogató- és az előttük lévő előtér helyiségekben és a csarnokban szennyezettséget mutattak ki. Zuhanyozás és ellenőrző mérés után a dolgozók elhagyták a területet.

December 2-án a csarnokban a közlekedési útvonalon dekontaminálást végzett a RHK Kft., de teljesen nem tudták megszüntetni a szennyezettséget, amely a felére csökkent. December 4-én reggel az RHK Kft. elrendelte a csarnok további dekontaminálását és a tömörítő helyiség és az előtér helyiség dekontaminálását. A csarnokot a méréseik alapján sikerült teljesen dekontaminálni, a tömörítő és az előtér helyiségnél továbbra is megmaradt az eredeti szennyezettség kb. negyede.

December 4-én és 5-én RHK Kft. az üzemi épület teljes területét dörzsmintavételekkel felmérte. A dörzsminták gammaszpektrometriai mérése 2013. december 5-től 11-ig tartott. A mérések alapján több helyiségben is kimutatható volt a szennyezettség jelenléte, amely miatt a RHK Kft. felételezte, hogy a szellőző rendszer nem működött megfelelően.

A dolgozók éves rendszerességgel végzett belső terhelés ellenőrzésére 2013. december 4-én és 5-én került sor az MTA Energiatudományi Kutatóközpontban, amely 2013. december 10-én arról tájékoztatta a RHK Kft-t, hogy a munkafolyamatot végző három dolgozó esetében Am-241 belső szennyezettséget mutattak ki.

A BFKH NSZSZ 2013. december 13-án ismételt ellenőrzést tartott, amely során megállapítást nyert, hogy a hulladékok válogatását a PU/0042-023/2013. számú munkautasítás és az annak alapján kiállított dozimetriai engedély alapján végezte az RHK Kft. A munkautasítást és a dozimetriai engedélyt az ellenőrzés során a RHK Kft. átadta a BFKH NSZSZ-nek. A munkautasítás a válogatási munkafolyamatról szólt. A munkautasítás szerint: *„Következő lépés a tömörítés, melyet csak az ide tartozó munkautasítással szabad megkezdeni!”* A munkautasításhoz kiadott dozimetriai engedélyben foglaltak szerint a válogatás mellett a tömörítés munkafolyamat is szerepel, a dolgozók a válogatás után a tömörítést is elvégezték.

A PU/0042-023/2013. számú munkautasítás szerint a válogatást a Radioaktív Hulladékok Kondicionálása című ÚT 7.5-02-10 számú utasítás *Hulladékok válogatása* című 2.3 pontja alapján kell elvégezni. Az utasítás szerint:

„A hulladékcsomag megbontását és a csomag tartalmának válogatását a VUCHZ gyártmányú válogató kamrában kell végezni. A válogatás kézzel, speciális gumikesztyűvel történik.

A válogató-kamrában (terjedelmük, kialakításuk vagy egyéb jellemzőjük révén) nem kezelhető hulladékokat külön dozimetriai engedéllyel a kamrán kívül a válogató helyiségbe telepített asztalon is lehet válogatni.”

A 2013. december 13-án tartott ellenőrzésen megállapítást nyert továbbá, hogy a 2013. évben az RHK Kft. megrendelte a légtechnikai rendszer felülvizsgálatát. A felülvizsgálat után a telepvezető utasítást adott ki, amelyben megtiltotta egynél több hulladékkezelő berendezés – és annak elszívó rendszere – egyidejű alkalmazását.

Az RHK Kft a 2014. január 15-én kelt levele mellékleteként megküldte a 2013. szeptember 16-án kelt, Gyöngyösi Tibor igazságügyi szakértő által készített „Szellőző rendszer időszakos műszaki felülvizsgálati jegyzőkönyve RHK Kft. püspökszilágyi telephely üzemi épülete” című dokumentumot (a továbbiakban:

felülvizsgálati jegyzőkönyv). A felülvizsgálati jegyzőkönyv a hulladékkezelő berendezések elszívó rendszereiről megállapította:

„Külön-külön használva ezeket az elszívókat, a levegő áramlása a légcsatornában követhetetlen lesz, mivel nyomó oldalon visszacsapó csappantyú nem került beépítésre. Így az elszívott szennyezett levegő egy része a közös légcsatorna ágakon keresztül a szomszédos helyiségbe kerülhet.

A megoldási javaslatot a következő pontban ismertetjük. Összességében megállapítható, hogy a rendszer jelenlegi állapotában megfelel a követelményeknek, de ez az egyensúlyi állapot nagymértékben függ az elszívó hálózat szűrőinek szennyezettségi állapotától. Erősen szennyezett szűrők esetén a szűrők alaki ellenállásai megnőnek, és ezáltal a szívó ventilátor légszállítása romlik. A légszállítás csökkenése a helyiségek depresszióját rontja.

3. Javaslatok:

A hordós fogadó helyiségében a befúvó rács mindkét lamella sorát zárási irányba kb. 60°-kal el kell forgatni, ezzel a rács alaki ellenállása megnő, és a befűjt levegő kismértékben csökken, ami már elég a helyiség depressziós voltának biztosításához.

A technológiai elszívás vezetékeit a galérián mindenképpen le kell választani a jelenlegi csatlakozási pontról. A technológiai elszívások nyomó ágaiba külön-külön csappantyúkat kell szerelni. A közösített technológiai vezetéket le kell kötni az általános szellőzés elszívó vezetékeről és át kell vezetni a csarnok légterén az elszívó vezeték mellett, a külön megépített vezetéket csatlakoztatni kell a gépházban a szellőző kémény csatlakozó vezetékéhez a lehető legközelebbi ponton. Amennyiben szennyezőanyag kibocsátására lehet számítani a technológiai folyamat során, a közös nyomott ágba szűrőberendezést kell telepíteni. A szűrő típusa, és mérete megegyezhet a központi elszívóéval. A szűrőt fel kell szerelni nyomáskülönbség mérővel is, hogy a szennyezettség mértéke ellenőrizhető legyen.

A központi elszívó szűrőjét minél előbb új, tiszta szűrőre kell cserélni. A cserét követő beüzemelés után a differenciál nyomásmérőn meg kell jelölni a tiszta szűrőnek megfelelő értéket. Amennyiben ez az érték a használat során eléri a tiszta állapotnak megfelelő érték kétszeresét, a szűrőt a lehető legrövidebb időn belül ki kell cserélni.

A befúvó gép szűrőjét három havonta ellenőrizni kell, a kismértékű lerakódásokat porszívóval el kell távolítani, és évente a szűrőt ki kell cserélni.

Feltétlenül ellenőrizni kell a befúvó gép fagyvédelmét, mert a helyszínen nyert információ szerint a kalorifer már egy ízben lefagyott.

4. Szakvélemény:

A vizsgált légtechnikai rendszer a 3. pontban javasolt intézkedések megtétele után kielégíti az egészséges és biztonságos munkavégzés szellőzésre vonatkozó követelményeit.”

BFKH NSZSZ áttekintette továbbá az RHK Kft-nek az ÁNTSZ OTH által jóváhagyott Munkahelyi Sugárvédelmi Szabályzatát (a továbbiakban: MSSZ), amelyben foglaltak szerint: (...) „A sugárveszélyes tevékenységek végzésének rendjére részletes technológiai utasításokat kell kidolgozni a minőségirányítási rendszeren belül. A technológiai utasításoknak a pontos műveleti sorrenden és műszaki paramétereken kívül tartalmazniuk kell az alkalmazandó sugárvédelmi intézkedéseket és egyéni védőeszközöket is, az 6.3 fejezet útmutatása szerint.” (...) „Amennyiben szükséges, a hulladékcsomag megbontását és a csomag tartalmának válogatását a VUCHZ gyártmányú válogató kamrában kell végezni. A válogatás kézzel, speciális gumikesztyűvel történik. A válogató-kamrában (terjedelmük, kialakításuk vagy egyéb jellemzőjük révén) nem kezelhető hulladékokat külön dozimetriai engedéllyel a kamrán kívül a válogatóhelyiségbe telepített asztalon is lehet válogatni. A válogatáshoz tartozik a nem nagy aktivitású zárt sugárforrásokat tartalmazó készülékekből, gyártmányokból a sugárforrások kiszerezése, eltávolítása.”

A BFKH NSZSZ a PER/102/00307-7/2014. iktatószámú, 2014. február 4-én kelt első fokú határozatában 1.500.000 Ft egészségügyi bírsággal sújtotta az RHK Kft-t.

A PER/102/00307-7/2014. iktatószámú határozattal szemben az RHK Kft. a törvényes határidőn belül, 2014. február 20-án fellebbezést nyújtott be. A fellebbezés a BFKH NSZSZ-hez 2014. február 24-én

érkezett meg. A fellebbezést a BFKH NSZSZ a PER/102/00307-12/2014. iktatószámú, 2014. február 27-én kelt végzésében felterjesztette az országos tisztifőorvoshoz, mint a fellebbezés elbírálására jogosult hatósághoz.

Az országos tisztifőorvos a KEF-8326-2/2014. iktatószámú, 2014. március 28-án kelt végzésében a BFKH NSZSZ PER/102/00307-7/2014. iktatószámú határozatát megsemmisítette, továbbá a BFKH NSZSZ-t új eljárás lefolytatására utasította.

Az országos tisztifőorvos döntése alapján az új eljárás során szükséges az RHK Kft. nyilatkozatát - ill. az azt alátámasztó iratot – bekérni arra vonatkozóan, hogy az RHK Kft. a *kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról* szóló 2004. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Kkv. tv.) alapján kis- és középvállalkozásnak (a továbbiakban: KKV) minősül-e. Amennyiben igen, abban az esetben szükséges a Kkv. tv. 12/A. §-a alkalmazhatóságának vizsgálata. A bírságtól való eltekintés lehetőségének vizsgálatakor különös figyelmet kell fordítani annak a vizsgálatára, hogy az RHK Kft. jogsértő magatartásával okozott-e a Kkv. tv. 12/A. § (2) bekezdése a) pontja szerinti emberi életet sértő, vagy veszélyeztető helyzetet.

A BFKH NSZSZ 2014. április 2-án indította meg a PER/102/01389/2014. ügyiratszámom a megismételt eljárást az RHK Kft-vel szemben, az RHFT üzemi épületében a radioaktív hulladékok feldolgozása során elkövetett szabálytalanságok tárgyában.

A BFKH NSZSZ a 2014. április 4-én kelt PER/102/01389-1/2014. iktatószámú végzésében értesítette az RHK Kft-t az eljárás megindításáról, egyben az RHK Kft-t nyilatkozattételre és iratbemutatásra hívta fel az alábbiak szerint:

- Nyilatkozzon arról, hogy az RHK Kft. a Kkv. tv. alapján KKV-nek minősül-e.
- Nyilatkozatában foglaltakat támassza alá iratokkal.

Az RHK Kft. 2014. április 14-én kelt PU/004-085/2014 iktatószámú, a BFKH NSZSZ-hez 2014. április 17-én beérkezett levelében nyilatkozott arról, hogy az RHK Kft. a Kkv. tv. 3. § (4) bekezdése alapján nem minősül KKV-nek, egyben bejelentette, hogy legkésőbb nyolc napon belül az ügy érdemi eldöntése szempontjából lényeges új körülményeket és tényeket terjeszt elő.

Az RHK Kft. által előterjesztendő új bizonyítékok bevárása és a dokumentum(ok) vizsgálatához szükséges idő miatt az eljárás ügyintézési határidejét a 2014. április 24-én kelt PER/102/01389-3/2014. iktatószámú végzésben 21 nappal meghosszabbítottam.

Az RHK Kft. 2014. április 30-án kelt PU/004-090/2014 iktatószámú, a BFKH NSZSZ-hez 2014. május 5-én beérkezett nyilatkozatában az alábbi új körülményeket és tényeket terjesztette elő.

A légtechnikai rendszer nem megfelelésségével kapcsolatosan előterjesztett új körülmények és tények:

„Az RHFT üzemi épületében a 2013. december 2-án bekövetkező üzemzavar és munkavállalók belső sugárterhelése kivizsgálása során felmerült a légtechnikai rendszer nem megfeleléssége, és az üzemeltető ezzel kapcsolatos felelőssége.

(...) Kiegészítés (magyarázó) információ a szakértővel folytatott levelezés során (Andatx Bt. Gyöngyösi Tibor, 2014. 04. 09.):

‘A technológiai elszívás vezetékhalozatának vonalvezetése alapján, valamint a mérési eredményeink szerint megállapítható, hogy a technológiákról elszívott levegő a helyiségekbe visszaáramlani a technológiai légcsonna hálózaton keresztül tud.

Az általános szellőzés elszívási pontjain, az elszívó rácsoknál mindenütt depressziót mértünk. A depresszió mértéke csak a kazánház felé menő függőleges vezeték elszívó rácsainál nem volt

megfelelő. Ez azt jelenti, hogy ezen az ágon az általános szellőzőrendszeren keresztül is visszaáramlás jöhetett létre.’

A szakvéleményben megfogalmazottakat kiegészítjük a helyi viszonyok és feltételek ismertetésével:

1. Tudomásul vettük, hogy amennyiben a technológiai (tömörítő, válogatókamra és cementező) berendezések elszívó berendezései egyszerre üzemelnek, akkor a csarnok 3, 4. sz. elszívó rácsán, valamint a tűzvédelmi gépház elszívóján megszűnik az áramlás. Emiatt belső utasítással korlátoztuk, hogy egyidejűleg csak egyetlen egy technológiai művelet végezhető, ezáltal egyidejűleg egy elszívó berendezés üzemelhet. Így az elszívás megszűnése nem lehetséges egyetlen ponton sem.
2. Mivel a technológiai elszívások nyomóvezetékébe visszacsapó csappantyú nem került beépítésre, ezért elméletileg lehetséges, hogy az egyik berendezés által elszívott levegő – mielőtt a helyiségek általános elszívó vezetékéhez csatlakozó pontig elérne – a másik helyiségbe telepített berendezés technológiai vezetékén visszaáramoljon a másik helyiségbe. Azonban ez elméleti megfontolás, méréssel nincs igazolva. Ugyanis a másik helyiség technológiai berendezésébe telepített szűrő ellenállása jelentősen akadályozza a visszaáramlást, és így a másik helyiségbe csak úgy kerülhet használt levegő, ha az átáramlik a másik technológiai berendezés szűrőjén. Mivel a másik technológiai berendezés szűrője akadályozza az áramlást, és kétszeres szűrőn kell áthaladnia a levegőnek, valamint a belső utasítás szerint csak egy technológia működik a háromból és így a túlnyomás is kisebb, erősen korlátozott a másik helyiségbe kerülhető szennyeződés mennyisége. Ebben a helyiségben ugyanakkor működik a helyiség elszívása, így a helyiség elszennyeződése igen kis valószínűségű esemény. Továbbá ebben a helyiségben nem is dolgoznak – hiszen egyszerre csak egy technológia működtetése engedélyezett, és így egyszerre csak egy helyiségben engedélyezett munkavégzés – ezért a munkavállalók belső sugárterhelése ebből a szempontból kizárható.
3. A szakvélemény szerint egyedüli közvetlen visszaáramlás a kazánház felé eső tűzvédelmi gépházban lehetett volna – amennyiben mindhárom technológia üzemel. Azonban ebben a helyiségben nem találtunk radioaktív szennyeződést, mely igazolja, hogy megfelelő intézkedés volt a technológiai berendezések és a kapcsolódó elszívók egyidejű használatának korlátozása.
4. Az épület helyiségeinek radiológiai felmérése során nem keletkezett olyan mérési eredmény, amely arra utalna arra, hogy adott körülmények fennállása esetén elméletileg feltételezhető visszaáramlás megvalósult volna.

A légtechnikai rendszer felülvizsgálati jegyzőkönyve megállapítja, hogy az abban javasolt intézkedések megtétele után az kielégíti az egészséges és biztonságos munkavégzés követelményeit. A jegyzőkönyv kizárólag technológiai megoldást javasol, de nem tér ki arra, hogy egyéb intézkedésekkel, munkaszervezéssel, technológiai korlátozással (ld.: a fentiekben leírt) is el lehet érni a biztonságos munkakörülményeket.

Fentiek alapján álláspontunk az, hogy az egy időben egyetlen egy technológiai berendezés elszívó készülékének üzemeltetését engedélyező vezetői utasítás, valamint a helyi sajátosságok alapján kizárható, hogy akár a 2013. december 2-i üzemzavar során, akár máskor a dolgozók belső sugárterhelése a légtechnikai rendszerben fellépő szennyezett levegő-visszaáramlás miatt bekövetkezhetett volna.”

A dolgozók testfelületén lévő szennyezettség mértékével kapcsolatosan előterjesztette új körülmények és tények:

„Az RHFT üzemi épületében a 2013. december 2-án bekövetkező üzemzavar és munkavállalók belső sugárterhelése kivizsgálása során a sugáregészségügyi hatóság részéről felmerült a lakosság

veszélyeztetésének vádja részben annak okán, hogy a dolgozók testfelületi szennyeződését nem megfelelő mérőeszkővel ellenőrizték.

A korábban ismert tényeket az alábbi tájékoztatással kívánjuk kiegészíteni:

Az alkalmazott FHT Contamat 111 M típusú, Xenon mérőfejjel ellátott detektor béta/gamma sugárzás érzékelésére alkalmas, ugyanakkor alfa sugárzás mérésére alkalmatlan. A detektálandó ^{241}Am radioaktív izotóp alfasugárzó, azonban kísérő gamma sugárzása is van, amely detektálásra a fenti típusú készülék alkalmas.

A kimutatási határ megállapítására felkértük a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal Metrológiai Hatóság Sugárfizikai és Kémiai Mérések Osztályát. Vizsgálati jegyzőkönyvük szerint a bevizsgálásra átadott Xenon mérőfejes FHT Contamat 111 M típusú mérőműszer kimutatási határa $0,72 \text{ Bq/cm}^2$ a ^{241}Am izotóp gamma sugárzását mérve.

Az MSZ 62-7 „Ionizáló sugárzás elleni védelem. Sugárvédelem nyitott készítmények alkalmazásakor” (2011) szabvány szerint a bőrfelületen a beavatkozási szint alfasugárzók esetén $0,5 \text{ Bq/cm}^2$. Bár a mérőeszköz kimutatási határa meghaladja a szabvány szerint megkívánt értéket, azonban nagyságrendi eltérés nincs, és a különbség kevesebb, mint 50%. Joggal feltételezhető, hogy a szabvány szerinti beavatkozási szint megfelelő konzervatívizmussal lett meghatározva, így a $0,72 \text{ Bq/cm}^2$ még szakmailag a "biztonságos" tartományon belülnek tekinthető, de mindenképpen alkalmas a szennyezettség kimutatására.”

A hulladék-átvételi követelmények megsértésével kapcsolatosan előterjesztette új körülmények és tények:

„Az RHFT üzemi épületében a 2013. december 2-án bekövetkező üzemzavar és munkavállalók belső sugárterhelése kivizsgálása során kiderült, hogy a hulladékátadó nem a valóságnak megfelelő tájékoztatást adta a hulladékok jellemzőinek bejelentésekor.

E kapcsán a korábbi nyilatkozatokat az alábbi tájékoztatással kívánjuk kiegészíteni:

Az a tény, hogy a munkavállalók nem tartották be a technológiai előírásokat, lehetővé tette a munkaterület elszennyeződését és a belső sugárterhelés kialakulását. Ezt a tényt az üzemeltető nem vitatja.

Emellett azonban figyelembe kell venni, hogy a dolgozók munka-ruházatán és nem utolsósorban a munkaterületen tapasztalt mértékű szennyeződés nemcsak a telephely eddigi több mint 35 éves normál üzemviteli tevékenysége alatt, de a biztonságnövelő tevékenység demonstrációs programjában végzett 220 m^3 -nyi történelmi hulladék válogatása során sem következett be.

A Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. püspökszilágyi telephelye fogadja az országban a Paksi Atomerőművön kívül keletkező összes kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékot. A hulladékok kezelése során nagymértékben kell hagyatkoznunk a hulladék termelője illetve átadója által biztosított adatokra. Az átadott információk valóságtartalma adminisztratív módszerekkel és roncsolásmentes vizsgálatokkal csak korlátozottan ellenőrizhető. Amennyiben az átadott információk félrevezetőek, és az átadó nem tartja be az átvételi követelményekben foglalt előírásokat, a hulladékkezelés biztonsági szintje csökken.

A hulladékátadó által átadott 4 hordónyi ^{241}Am izotópot tartalmazó hulladék ugyanis nemcsak aktivitásában, hanem fizikai-kémiai jellemzőit tekintve is eltért a bejelentett hulladék adataitól, és megsértette az átvételi követelményeket:

- A hulladékcsomagok aktivitása nemcsak a korábban be nem jelentett ólomtömbbe zárt sugárforrások miatt tér el a bejelentett adatoktól. Az üzemzavar után végzett matematikai modellszámítások szerint alapos a gyanú arra, hogy mind a 4 hordóban lévő hulladék-anyag jelentősen több aktivitást képviselhet, mint azt korábban feltételeztük.
- Az utólagosan bejelentett aktivitás és hulladékforma ismeretében a hulladék egy részét nem lehetett volna az átadott formában sem szállítani, sem a megvalósult módon kezelni. A hulladék egy részét speciális (ADR követelményei szerint A-típusú) konténerben lehetett volna szállítani, és a forró kamrában kellett volna kezelni.
- A hulladékok nem voltak az átvételi követelményeknek megfelelően válogatottan átadva. A tömöríthető és a nem tömöríthető hulladékok nem voltak szétválasztva. Emiatt a telephelyi válogatás nem egyszerű utó ellenőrzés, hanem elhúzódó és alapos vizsgálatot igénylő munka volt.
- A bejelentőlapon tömörített hulladéknak minősített hulladék nem volt tömörítve. A bejelentés szerint tömörített hulladék válogatása során nem számítottunk ólomtartó, műanyag lap, üvegtörmelék jelenlétére. Szintén nem számítottunk felporzó anyag jelenlétére, hiszen az már a helyszíni tömörítési eljárásnál problémát kellett, hogy okozzon.
- A bejelentett hulladékok nem feleltek meg kémiai stabilitásra vonatkozó követelményeknek: „A kémiaiag agresszív hulladékokat (pl. korrozív anyagok, komplexképzők, veszélyes anyagok) stabilizálni kell, és lehetőség szerint homogéneen kell elosztatni a keletkező hulladékformában. A szilárdítás, illetve a stabilizálás során felhasznált anyag nem lehet veszélyes, biológiailag lebomló (szervesanyag-tartalmú), vagy kémiaiag instabil anyag. A stabilizáló anyagnak a hulladékkal kompatibilisnek kell lennie, a hulladékkal kémiai vagy fizikai kötést kell létrehoznia.” A hulladékban lévő kémiai anyagok (amerícium-szulfát oldata) az MTA EK (aki egyben a hulladék termelőjének jogutódja) utólagos szakértői elemzése alapján szétroncsolja a felitató és törlőanyagokat, így egy könnyen terjedő, felporzásra is képes anyagi minőség jön létre. Az egyéb fém és műanyag hulladék-anyagokon lévő kémiaiag agresszív amerícium-szulfát sem volt stabilizálva.
- A hulladék-bejelentő utólagosan szóban meglepődésének adott hangot azzal kapcsolatban, hogy kinyitottuk a hordókat. Vagyis tudomása volt arról, hogy a hulladék mobilis, könnyen terjedő szennyeződést tartalmaz, ugyanakkor erre nem hívta fel a hulladék átvevőjének figyelmét.”

A vonatkozó jogszabályi rendelkezések:

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Atv.) 1. §, 2. §, 4. §, 10. §, 20. § és 68. §-a kimondja:

- „1. § (1) **A törvény hatálya az atomenergia békés célú alkalmazására, az azzal kapcsolatos jogosultságokra és kötelezettségekre, továbbá az embereknek, valamint az élő és élettelen környezetnek a természetes és mesterséges eredetű ionizáló sugárzás káros hatásai elleni védelmére terjed ki.**
2. § **E törvény alkalmazásában:**
1. **atomenergia alkalmazása:**
- a) a nukleáris vagy más **radioaktív anyaggal kapcsolatos tevékenység,**
4. § (1) Atomenergiát **csak oly módon szabad alkalmazni, hogy az ne károsítsa a társadalmilag elfogadható - más gazdasági tevékenységek során is szükségszerűen vállalt - kockázati szinten felül az emberi életet, a jelenlegi és a jövő nemzedékek egészségét, életfeltételeit, a környezetet és az anyagi javakat.**
- (2) **Az atomenergia alkalmazása során a biztonságnak minden más szemponttal szemben elsőbbsége van.**

(3) Az atomenergia alkalmazása során **biztosítani kell** azt, hogy

d) a **rendkívüli esemény bekövetkezésének kockázata csökkenjen**, kialakulása megelőzhető, következménye tervszerűen elhárítható, **az esetleg kiszabaduló radioaktív anyag és ionizáló sugárzás káros hatása az ésszerűen elérhető legalacsonyabb szintre csökkenthető legyen.**

10. § (1) Az atomenergia **biztonságos alkalmazásáért**, a biztonsági követelmények betartásáért az **atomenergia alkalmazója felelős.**

(2) Az engedélyes - tevékenységi körében - **köteles az atomenergia biztonságos alkalmazásához, a biztonság fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges műszaki-technológiai, anyagi és személyi feltételeket biztosítani**, továbbá a sugárzási viszonyokat a tudomány legújabb igazolt eredményeivel, a nemzetközi elvárásokkal, valamint tapasztalatokkal összhangban folyamatosan ellenőrizni. A környezeti sugárzási viszonyok ellenőrzésének eredményeiről rendszeresen - legalább havonta - tájékoztatni kell a lakosságot.

20. § (1) **Az egészségügyért felelős miniszter jogszabályban meghatározott szerv útján látja el a 26. § (2) bekezdésében foglaltak kivételével:**

a) a **radioaktív anyagok** tulajdonjoga megszerzésének, előállításának, termelésének, birtoklásának, **tárolásának, használatának, felhasználásának, átalakításának, forgalmazásának engedélyezését** és ellenőrzését

68. § (2) Felhatalmazást kap az egészségügyért felelős miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg:

p) a radioaktív hulladékok átmeneti tárolásának és végleges elhelyezésének sugár-egészségügyi szabályait;"

„Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet (a továbbiakban: EüM rendelet) 13. §, 14. § (1) bekezdés a) pontja, 16. § (1) és (2) bekezdése előírja:

„13. § Az At. 20. §-ának (1) bekezdése a)-c) pontjában meghatározott engedélyezési eljárás esetén a Sugáregészségügyi Decentrum, illetve az OTH jár el.

14. § (1) **A Sugáregészségügyi Decentrum engedélyezi első fokon:**

a) **radioaktív anyag**

aa) **tárolását,**

ab) **használatát, felhasználását**

10. § (1) Az engedélyes sugárvédelmi szolgálatot hoz létre és biztosítja a működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket.

(2) A sugárvédelmi szolgálat elkészíti a Munkahelyi Sugárvédelmi Szabályzatot (a továbbiakban: MSSZ). Az MSSZ-re vonatkozó részletes előírásokat a 6. számú melléklet tartalmazza. Az MSSZ-t a Sugáregészségügyi Decentrum, a 7. számú melléklet függelékének A/12. pontja szerinti kiemelt létesítmény esetén - az OSSKI szakvéleménye alapján - az OTH hagyja jóvá.

16. § (1) **Az atomenergia alkalmazója az engedély kiadása iránt kérelmet nyújt be**, amelyben közli a 10. számú mellékletben meghatározott adatokat.

(2) **A Sugáregészségügyi Decentrum, illetve az OTH az engedélyt az e rendeletben előírt feltételek fennállása esetén adja meg.** A Sugáregészségügyi Decentrum által kiadott engedélyek területi hatályát az engedélyes kérelmére az OTH terjeszti ki.

20. § (1) **A Sugár-egészségügyi Decentrumok illetékességi területükön a 7. számú melléklet 2. pontja, valamint függeléke szerinti gyakorisággal végzik az engedéllyel rendelkező létesítmények, tevékenységek teljes körű ellenőrzését.**

A Kkv. tv. 3. § (4) bekezdése értelmében:

„(4) Nem minősül KKV-nak az a vállalkozás, amelyben az állam vagy az önkormányzat közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedése - tőke vagy szavazati joga alapján - külön-külön vagy együttesen meghaladja a 25%-ot.”

A BFKH NSZSZ a rendelkezésére álló bizonyítékokat egyenként és összességében megvizsgálta és az alábbiakat állapította meg.

Az RHK Kft. a válogatást nem a VUCHZ gyártmányú válogató kamrában végezte. Az MSSZ szerint, amennyiben nem ebben a kamrában végzik a válogatást, akkor ahhoz külön dozimetriai engedély szükséges. A rendelkezésre álló iratok között ilyen engedély nem található, az engedély hiányát az RKH Kft. nem vitatta. Az RKH Kft. tehát megsértette az MSSZ-ében foglaltakat, mivel nem az abban leírtak szerint járt el. Megsértette továbbá az Atv. 4. § (3) bekezdés d) pontját, mivel nem biztosította a rendkívüli esemény bekövetkezése kockázatának csökkentését.

A légtechnikai rendszer nem megfelelő működéséről az RKH Kft. információval rendelkezett, ennek ellenére az előtt, hogy annak valamennyi hiányosságát kijavította volna, valamint meggyőződött volna a megfelelő működéséről, a hulladékkezelési tevékenységét tovább folytatta. 2013. december 2-a után több helyiségben (cementező, habgenerátor helyisége, csarnok, szellőző gépház) is detektálták az Am-241 jelenlétét, anélkül, hogy ezekben a helyiségekben munkavégzés történt volna. Ezekben a helyiségekben az Am-241 szennyeződés kialakulhatott a szellőzőrendszer nem megfelelő működése miatt is. Mindezek alapján az RKH Kft. megsértette az Atv. 10. § (2) bekezdését, mivel a biztonság fenntartásához szükséges műszaki-technológiai feltételeket nem teljes körűen biztosította.

Az RHK Kft. által benyújtott utólagos szakvélemény kiegészítés és a helyi körülmények ismertetése nem menti fel az RHK Kft-t az Atv. 10. § (2) bekezdésének megsértése alól. A szakértő által készített műszaki felülvizsgálati jegyzőkönyv szerint a légtechnikai rendszer csak a javasolt intézkedések megtétele után elégíti ki az egészséges és biztonságos munkavégzés szellőzésre vonatkozó követelményeit. A légtechnikai rendszer nem megfelelő működésével kapcsolatban az RHK Kft. nem kért kiegészítést, ill. nem végeztetett újabb vizsgálatot, a rendelkezésére álló (a légtechnikai rendszer nem megfelelő működésére vonatkozó írásos) információk birtokában döntött a technológiai berendezések és azok elszívóinak üzemeltetéséről. Ezzel az RHK Kft. akkor is megsértette a biztonság fenntartásához szükséges műszaki-technológiai feltételek teljes körű biztosítására vonatkozó előírást, ha (álláspontja szerint) a légtechnikai rendszer működése nem játszott szerepet a 2013. december 2-án bekövetkezett szennyeződésben, ill. ha egy későbbi kiegészítő vélemény, vagy vizsgálat alapján a légtechnikai rendszer mégis megfelelőnek bizonyul.

Megsértette továbbá az RHK Kft. az Atv. 4. § (1) bekezdését azzal, hogy fentiekben ismertetett hiányosságok következtében három dolgozója külső és belső szennyeződést szenvedett, valamint azzal, hogy a dolgozókat megfelelő ellenőrzés nélkül otthonukba hazaengedte, hiszen így a dolgozók otthonukba kivitték a szennyeződést.

Az RHK Kft. által benyújtott, az alkalmazott FHT Contamat 111 M típusú, Xenon mérőfejjel ellátott detektor mérési tulajdonságaira vonatkozó információ az ügy érdemét nem érinti, és nem csökkenti az RHK Kft. felelősségét amiatt, hogy a dolgozók otthonukba kivitték a szennyeződést.

A hulladék-átvételi követelmények megsértésével kapcsolatosan előterjesztett új körülmények és tények nem mentik az RHK Kft-t a felelősség alól, a fenti jogsértéseket nem teszik meg nem történné. A

hulladék-átadó felelősségét a BFKH NSZSZ külön eljárásban vizsgálta, így az jelen ügy tárgyát nem érintik.

Az RHK Kft-t a jogsértésért viselendő felelősség alól a korábbi jogkövető magatartása nem mentesíti.

Mindezek alapján a BFKH NSZSZ megállapította, hogy a jogsértések az atomenergia alkalmazási körébe tartozó létesítmény üzemeltetésére vonatkozó jogszabályi előírásokat érintették.

Az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény (a továbbiakban: Ehitv.) kimondja:

13/A. § (1) *Ha az egészségügyi államigazgatási szerv a hatáskörében eljárva megállapítja, hogy g) az atomenergia alkalmazási körébe tartozó anyagok felhasználására, berendezések, létesítmények üzemeltetésére, vonatkozó jogszabályi rendelkezésekben foglaltakat megsértették, egészségügyi bírságot szab ki.*

13/A. § (6) *Az egészségügyi bírság összegét az eset összes körülményeire, így különösen a kötelezettségszegés (hiányosság, mulasztás) súlyára, az okozott sérelemmel érintettek körére, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértő magatartás ismételt tanúsítására, a jogsértőnek való felróhatóság mértékére tekintettel kell meghatározni.*

(7) Az egészségügyi bírság kiszabása mellőzendő, ha az egészségügyi államigazgatási szerv a jogsértőt a fokozatosság elvének érvényesítése érdekében, az adott tényállással összefüggő magatartása miatt első alkalommal, írásban figyelmezteti a jogszabályok betartására, vagy bírság kiszabása nélkül tiltja el a jogsértéstől, illetve kötelezi a jogszerű állapot helyreállítására.

(8) A (7) bekezdésben foglaltaktól eltérően az egészségügyi államigazgatási szerv az egészségügyi bírság kiszabását nem mellőzheti, ha

a) az egészségügyi államigazgatási szervnek a jogsértést megállapító jogerős határozatában előírt kötelezettség teljesítésére megállapított határidő elteltét, illetve határidő lejártát követően a kötelezett ismételten megsértett valamely, a bírság kiszabására okot adó jogszabályi rendelkezést, illetve jogellenes állapotot fenntartott, vagy

b) a jogsértés a lakosság széles körének egészségét sérti vagy veszélyezteti.

A fentiek miatt a bírság kiszabását a BFKH NSZSZ azért nem mellőzte, mert egyrészt a jogszerű állapot helyreállítására – a jogsértések jellegére tekintettel – utólag nem volt mód, másrészt a jogsértések a dolgozók és a lakosság széles körét veszélyeztették. Így a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 94. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásának sem volt helye, figyelemmel arra is, hogy a jogsértések hatósági eljárás nélkül nem voltak orvosolhatók, valamint arra, hogy az ügy nem egyszerű megítélésű.

A BFKH NSZSZ a másodfokú döntésben foglaltaknak megfelelően megnyilatkoztatta az RHK Kft.-t a tekintetben, hogy a Kkv. tv. hatálya alá tartozik-e. Az RHK Kft. nyilatkozatában kifejtette, hogy a Kkv.tv. 3. § (4) bekezdése alapján nem minősül KKV-nek, az általa előadottakat bizonyítékokkal nem támasztotta alá. A BFKH NSZSZ megtekintette a cégnyilvántartást, amely szerint:

„(...) A tag(ok) adatai

*1/3. Magyar Állam Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság
HU-1133 Budapest, Pozsonyi út 56.*

A tagsági jogviszony kezdete: 2013/11/14

A változás időpontja: 2013/11/14

Bejegyzés kelte: 2014/01/07 Közzétéve: 2014/01/23

Hatályos: 2013/11/14.”

Figyelemmel a Kkv. tv. 3. § (4) bekezdésére - mely értelmében nem minősül KKV-nak az a vállalkozás, amelyben az állam, vagy az önkormányzat közvetlen, vagy közvetett tulajdoni részesedése – tőke, vagy szavazati joga alapján - külön-külön, vagy együttesen meghaladja a 25%-ot, valamint az RHK Kft. nyilatkozatára és a cégjegyzék adataira -, a BFKH NSZSZ megállapította, hogy az RHK Kft. nem KKV, így a Kkv. tv. alkalmazásának jelen ügyben nincs helye.

A bírság összegének meghatározása során enyhítő körülményként értékeltem, hogy az RHK Kft-re Hatóságom által egészségügyi bírság kiszabására még nem került. Súlyosbító körülményként értékeltem ugyanakkor, hogy az RHK Kft. több jogszabályi előírást is megsértett, továbbá azt, hogy a kötelezettségzegés súlyos mulasztás a három dolgozónál bekövetkezett sugárterhelés miatt, amely az egészségkárosodás megnövekedett kockázatát hordozza magában.

Az RHK Kft. kiegészítő nyilatkozatában kifejtette, hogy nem történt egészségkárosodás, amelyre figyelemmel a fentiekkel pontosította a BFKH NSZSZ a döntés mérlegelését.

Az eset összes körülményének egyenként és összességében történt mérlegelését követően a rendelkező részben foglalt egészségügyi bírság kiszabását látta a BFKH NSZSZ a jogsértések súlyával arányban állónak.

Mindezek alapján a BFKH NSZSZ a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

A bírság befizetésének határidejéről és módjáról, ismételt kiszabhatóságáról az Ehitv. 13/B. §-a és 13/A. § (10) bekezdése rendelkezik.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 157. § (4) bekezdése szerint, ha a hatóság az ügyfél részére kötelezettséget állapít meg, a kötelezettség alapjául szolgáló jogszabálysértés bizonyításával összefüggésben felmerült költség viselésére – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az ügyfelet kötelezi. Jelen eljárásban a Ket. 157. § (4) egyéb eljárási költségként 4 ügyintéző 36 munkaórájának (beleértve a dologi költségeket is) elszámolására került sor. Ezt, a személyi és dologi költségek fedezésére szolgáló összeget az *Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat* hivatalból indult közigazgatási hatósági eljárása során felmerülő egyéb eljárási költségekről szóló 176/2010. (V. 13.) Korm. rendelet 2. § (2) bekezdése alapján állapította meg a BFKH NSZSZ, mely szerint „A mintavételi, laboratóriumi és egyéb műszeres vizsgálatok körébe nem tartozó, az eljárás során a tényállás tisztázása kapcsán felmerült személyi és dologi költségek mértéke minden megkezdett óránként az eljárásban a Szolgálat képviselőjében résztvevőnként 3430 Ft/fő/óra azzal, hogy ezen eljárási költség összege nem haladhatja meg eljárásonként a 30.000 Ft-ot.” A megfizetés módját a 176/2010. Korm. rendelet 3. §-a határozza meg. A befizetett eljárási költségről a BFKH számlát állít ki, s azt a befizetést követő 15 napon belül továbbítja az ügyfélnek.

A BFKH NSZSZ hatósági jogkörét az Ehitv. 4. § (2) bekezdése, hatáskörét az *Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatról, a népegészségügyi szakigazgatási feladatok ellátásáról, valamint a gyógyszerészeti államigazgatási szerv kijelöléséről* szóló 323/2010. (XII. 27.) Korm. rendelet 10. § (1) bekezdés b) és c) pontja, továbbá az EüM rendelet 20. § (1) bekezdése állapítja meg. Döntését a Ket. 71. §- a és 72. § (2) bekezdésében foglaltak szerinti formában hozta meg.

A BFKH NSZSZ illetékességét a 323/2010. (XII. 27.) Korm. rendelet 4. § (3) és (4) bekezdései állapítják meg.

A fellebbezés lehetőségéről a tájékoztatás a Ket. 96. §-a, 98. § (1) bekezdése és a 102. § (1) bekezdése, valamint a 323/2010. Korm. rendelet 19. § (2) bekezdése alapján történt.

A jogorvoslati illeték összegét az *illetékekről* szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 29. § (4) bekezdése alapján, megfizetésének módját az Itv. 73. § (1) bekezdése alapján állapította meg a BFKH NSZSZ.

Budapest, 2014. május 13.

Dr. Homor Zsuzsanna
fővárosi és megyei tisztifőorvos

Kapják:

1. RHFT Kft., képviseli: Dr. Kereki Ferenc
2. Irattár